

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inostranstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 9.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.952.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, petek 20. januarja 1939

Cena posamezni številki din 1'50

Pridobnina se mora znižati

Ko je bilo v časopisih objavljeno navodilo davčnega oddelka finančnega ministrstva, da bodo davčne oblasti pozvale davčne zavezance, ki so dosegli lani višji dohodek kakor leta 1937, so mnogi dobri poznavalci naših razmer sprejeli to vest zelo neugodno. To pa zato, ker je znana gorečnost nekaterih naših davčnih uradnikov in da bodo ti zato pojmovali navodilo tako, da morajo pri vsakem davčnem zavezancu domnevati, da so njegovi dohodki narasli.

Preveč goreči ljudje pa seveda teh dejstev ne vidijo in zato je v resnici nevarnost, da bodo nekateri s pozivi davčnim zavezancem, da vložijo davčne prijave za odmero pridobnine, javnost silno zbegali in povzročili veliko nepotrebnega dela in razburjenja.

Zato je Zveza trgovskih združenj v posebni spomenici na finančno direkcijo v Ljubljani razložila, kakšno je dejansko stanje trgovine v Sloveniji, in sicer na podlagi konkretnih poročil od vseh trgovskih združenj. Iz teh poročil je razvidno, da se je položaj trgovine v Sloveniji znatno poslabšal. Naj navedemo le nekaj odlomkov iz spomenice Zveze:

Malih trgovin je mnogo preveč
To je povzročilo tako velik padec prometa, da velika večina trgovcev sploh ne more uspeti, kljub vsem naporom in obupnemu trudu. Cene so pritrane v glavnih konsumnih predmetih na takšno stopnjo, da je trgovec samo še zastojkarski razpečevalec.

Velikanska ovira napredka trgovine so v mestih ogromne trošarine, na podeželju pa nelegalna trgovina. Dežela je kar preplavaljena s krošnjariji, a kljub vsem zahtevam, intervencijam, ovadbam se ne ukrene nič resnega proti njej. Trgovec na deželi lahko prodaja kvečjemu še specerijsko blago, v vsem ostalem mu odjedajo kupce krošnjariji.

Mestni trgovci so navezani zlasti na kupce — državne uradnike. Ti imajo na eni strani popolnoma neprimerne, stanu in času ne ustrezajoče plače, na drugi strani so pa navadno člani raznih nabavljalnih zadrug, ki radi svojega privilegiranega stališča in mnogih ugodnosti, ki jih uživajo, zlahka konkurirajo trgovcu in mu odjedajo velike kroge odjemalcev.

Radi dviganja cen življenjskim potrebščinam se je tudi njih konsum nekoliko zmanjšal. Zgodnji trgovski promet se radi slabega vremena ni tako razvijal, kot bi se moral; isto velja zlasti glede trgovine z manufakturo in konfekcijo radi tople jeseni; slabo so vplivale tudi napete politične razmere v sosednjih državah.

Znano je dalje, da je bilo v letu 1938, za skoro 50% manj pridelka hmelja, da je na Štajerskem sadje ponekod slabo obrodilo, v Posavju napravila toča ogromno škodo in da je trpela trgovina z

Konkurzi - poravnave

Konkurz o premoženju zapuščine po trgovcu z živino Antonu Primožiču v Spod. Retjah se odpravlja, ker je bila razdeljena vsa masa.

Vsak trgovec mora biti naročnik „Trgovskega lista“

živino radi živinskih bolezni (parkljevka in slinavka).

Omeniti je tudi treba, da silno škoduje naši trgovini tihotapstvo, ki se je razvilo z izleti v Postojno in Trst. Klobuki, kravate, svila, nogavice in dežniki se ob vsakih prilikah vtihotapljuje na debelo.

Prav tako težke razmere so v veletrgovini. Na eni strani jo tlačijo ogromne mestne trošarine, na drugi strani pa trgovci-detajlisti stopajo vedno bolj v neposredno zvezo s tovarno, oziroma se domače tovarne obračajo neposredno na trgovca-detajlista. — Tako smo lahko opazili, kako nekatere manufakturne veletrgovine počasi prehajajo v detajlne trgovine. — Prav tako je pri galanterijskih veletrgovinah. Najslabše je pa za kolenialne veletrgovine, kajti v kolonialni stroki so cene ne samo radi medsebojne konkurence, marveč predvsem zaradi pritiska iz drugih krajev in banovin tako stisnjene in zbite, da ne nudijo več skoro nikakega zasluzka.

Omenili bi še lesno trgovino. Kljub velikim nadam je tudi ta v zastoju. Vzrok temu so nestabilizirane valute in strogi menjajoči se devizni predpisi. Z najnovejšimi odredbami Narodne banke glede odstopa angl. funtov pod dnevno ceno so bili mnogi naši trgovci oškodovani za ogromne zneske.

Tudi redkim trgovinam, katerim se je morda povečal promet v letu 1938, se radi omenjenih dejstev dohodek ni povečal.

Govori se o nekaki konjunkturi v letu 1938. v Jugoslaviji. Mogoče je govoriti o tem v južnih krajih naše države, zlasti pa še v Vojvodini. Tam država odkupuje žito in druge pridelke po 100 odstotkov nad svetovno ceno. Tam ima danes kmet denar in to se pozna tudi tamkajšnjemu trgovcu in industriji. Slovenija pa nima od tega nič, temveč le izgubo. Da se krije izguba pri žitaricah, morajo odstopati naši izvozniki lesa, sad-

ja, jaje in živine. Naročni banki angleske funte globoko pod dnevno ceno.

O konjunkturi v dravski banovini ni mogoče govoriti, pač pa o rahlem gospodarskem nazadovanju v letu 1938, proti letu 1937.

Zato apeliramo na fin. direkcijo, da da davčnim upravam navodila, da upostevajo prijave za znižanje odmere pridobnine in da zlasti ne begajo in razburjajo davkoplačevalcev z event. pozivi za prijavo odmere pridobnine, češ da so se njih dohodki v letu 1938 bistveno zvišali — s pozivi, ki bi bili utemeljeni le na napačnih domnevah, ali nepopolnih dokazilih.

V interesu narodne trgovine in gospodarstva sploh je, da ne zatremo in onemogočimo domačih podjetij s pretiranim obremenjevanjem.

Upajmo, da bo uvidevnost fin. direkcije dala temu apelu pravi odmev.

čilna za vse in tudi za Zvezo trg. združenj dravske banovine.

S tem odgovorom, ki je pač čisto svojevrsten, se je Glavna zadruga zveza ali pravilneje Glavni zadruga savez popolnoma solidiziral, ker je poslal ta odgovor brez vsakega dostavka zvezi, dokaz, da se z njim strinja.

Na ta odgovor Gl. zadruga saveza ne moremo reči nič drugega ko: Zbogom zadruga misel! Ni se treba zadrugnikom več ozirati na to, da si s skupnim delom zboljšajo svoj položaj, ker danes se lahko vsakdo vsede k zadrugi in bogato s privilegiji obložen mizi. Samo naprej, gospoda, vstop je vsakomur prost!

Sicer pa moramo reči, da bi si savez svoj odgovor sploh lahko prihranil, ker njegov odgovor ni prav noben odgovor. Kajli splošna določila glede članstva pri zadrugah sploh niso bila v debati in o tem ni nihče ničesar vprašal. Savez. Vprašanje je bilo le to: ali morejo biti člani zadrug drž. nameščencev tudi osebe, ki niso drž. nameščenci? Tega vprašanja pa se Savez sploh ni dotaknil, temveč se je izmuznil odgovoru s splošno frazo.

Dvomimo pa, da je savez s svojim odgovorom napravil uslugo drž. nameščencem. Privilegiji njihovih zadrug so se mogli vendarle do neke meje zagovarjati, ker so veljali le državnim nameščencem. Če bo mogel postati teh privilegijev deležen prav vsakdo, pa je malo verjetno, da se bodo mogli ti privilegiji tudi braniti. Državna blagajna na vse zadnje le ne prenese prav vsake obremenitve.

Naš boj proti zadrugnim privilegijem je z odgovorom Saveza znatno olajšan, ker so sedaj izgubili ti privilegiji tudi zadnjo senco upravičenosti. Ni dobro, če se lok prenapenja in tudi Savez bo še to spoznal. Vsaka reč ima svoje meje in tudi zlorabljanje zadrugnih privilegijev!

Zbogom: zadruga misel! Značilen odgovor Glavne zadruga zveze

Veliko razburjenje je nastalo v vseh trgovskih krogih, ko se je zvedelo, da je nabavljalna zadruga drž. uslužbencev v Kranju spreminila svoja pravila v tem smislu, da more postati član zadruga vsaka fizična ali pravna oseba, če je drž. nameščenec ali ne. Jasno je bilo takoj, da se je ta sprememba izvršila samo zato, da bi se boljše šla trgovina, ki jo izvaja nabavljalna zadruga. Kajti čim več članov bo imela zadruga, tem več bo prometa, tem več čistega zasluzka. Ker imajo uradniške nabavljalne zadruga posebne privilegije, bo mogla tudi kranjska zadruga drž. nameščencev privabiti mnogo članov tudi iz neuradniških vrst.

Jasno pa je, da je ta kalkulacija vse prej ko zadruga misel. Kajti zadruga je, da si člani medsebojno pomagajo, da mora zato člane vezati skupni interes. Tak skupni interes je vezal uradnike v skupni uradniški zadrugi, ko pa more postati član zadruga vsak, je tudi ta skupni interes ugasnil. Ostal je le interes čim večjega izkoriščanja vseh privilegijev, ki pa so bili dani le za izvrševanje čiste zadruga misli.

Zveza trgovskih združenj kot osrednja organizacija slovenskega trgovstva je zato v posebni vlogi opozorila Glavni zadrugi savez na to nedopustnost spremembe pravil, kakor jo je izvršila kranjska nabavljalna zadruga drž. uslužbencev.

V svoji vlogi je zveza navedla med drugim, da nasprotuje ta sprememba zadruga misli, ker so bile zadruga drž. nameščencev ustanovljene zato, da se pomaga slabo plačanim drž. nameščencem. Samo zato so tudi dobile te zadruga posebne privilegije. Če bi sedaj izkoriščali te privilegije tudi nedržavni nameščenci, je to le zloraba teh privilegijev.

Jasno pa je tudi, da bi morala uradniška zadruga, ki sprejema tudi nedržavne nameščence, spreminiti firmo, ker ni to nobena uradniška zadruga več in torej njena firma ni v skladu z resnico.

Zveza pričakuje zato od Glavne zadruga saveza, da kot najvišja zadruga revizijska oblast tudi v tem smislu nastopi proti kranjski zadrugi.

Na to svojo, z dnem 2. decembra datirano vlogo je prejela Zveza trg. združenj od Glavnega zadruga saveza v Beogradu z dnem 13. 1. 1939 datirano (torej več ko po enem mesecu) naslednje pismo (ki pa seveda ni spisano v slovensčini):

»V zvezi z vašo vlogo z dne 2. decembra 1938 smo poslali Savezu nabavljalnih zadrug drž. nameščencev v Beogradu pismo s prošnjo, da nam da potrebne informacije in vesti o predmetu vaše vloge. Od Saveza nabavljalnih zadrug drž. nameščencev smo dobili ta odgovor:

»Pri vračanju akta ima Savez

čas obvestiti Gl. zadrugi savez, da smatra prednjo predstavko Zveze trg. združenj dravske banovine za brezpredmetno. Glavnemu zadrugnemu savezu je znano, da se morajo zadruga drž. uslužbencev prilagoditi zakonu o gospodarskih zadrugah, po njegovih predpisih (§ 3. in § 39.) pa more postati član vsake zadruga vsaka oseba in vsaka ustanova, ki more biti pravna oseba, ko tudi to, da morejo omejiti glede članstva izvršiti samo zadrugniki v pravih zadrugah. Končno, da pravila oziroma njih soglasnost z zakonom o gospodarskih zadrugah oceni pristojno registrsko sodišče, kadar pa so pravila registrirana, so ta odlo-

Velike izgube izvoznikov v Nemčijo zaradi nenadnega padca klirinške marke

V severni Sloveniji, zlasti pa v Mariboru in okolici se trgovci, ki izvažajo večje množine blaga v Nemčijo, zelo pritožujejo nad čudnim postopanjem Narodne banke, ki jim je s svojim najnovejšim korakom povzročila milijonske izgube. Gospodarske kroge so poslednji ukrepi banke tem bolj zadeli, ker so prišli nepričakovano, da je zopet onemogočena ali vsaj zelo otežena kalkulacija, ki je vendar podlaga vsakega posla. Tembolj je trgovce prizadel ukrep Narodne banke, ker se tiče marke in ker so se baš zadnje čase začeli nemški uvozniki v večji meri zanimati za naše blago.

Kakor znano, se je Jugoslavija v dogovoru, sklenjenem z Nemčijo v jeseni, obvezala, da bo držala klirinško marko na višini 14'30 do 14'70 dinarja. Da se to omogoči, je Narodna banka neprestano intervenirala na borzah in nakupila v to svrhu velike množine mark. Tečaj se je res držal stalno na višini 14'30. Izvoznikom je ta tečaj prijal in na tej bazi so tudi napravili velike sklepe z nemškimi odjemalci. Ker so izvozniki vedeli, da dobe za vsako iz Nemčije nakazano marko po 14'30 dinarja, so

tudi blago draže plačevali, od česar je imel zlasti kmet precejšnjo korist.

Pred dobrim tednom pa je Narodna banka sporočila nemški Državni banki, da ne more več intervenirati na borzah ter da zato tudi ne more več jamčiti za tečaj klirinške marke. Banka več ne intervenira, nakar je marka takoj zdrknila za povprečno 50 par navzdol in notira sedaj približno 13'80 dinarja. Se pred tem korakom pa je Narodna banka sredi decembra nenadoma ustavila izdajanje klirinških dobropisov, ki so bili dotlej v redu dodeljevani. Ko pa je banka ustavila intervencijo na borzi, je začela zopet izdajati dobropise, in to naravnost v velikih množinah. Uvozniki morajo sedaj vnovčevati te klirinške dobropise po novem borznem tečaju marke, t. j. do 13'80. Trgovci izgube torej 50 par pri vsaki marki. S to izgubo niso računali, sicer bi se pravočasno na to pripravili, t. j. plačali bi producentu za dobavljeno blago nekoliko manj.

S postopanjem Narodne banke so najbolj prizadeti izvozniki živine, mesa, slanina, masti, perutnine in jaje ter nekaterih drugih

predmetov. Manj občutijo izgubo izvozniki sadja, ker so računali večinoma že poravnani in dobropisi vnovčeni po prejšnjem tečaju marke. Sodiijo, da je s postopanjem Narodne banke v Mariboru in okolici za več milijonov izgube. Težko bo izgubo zopet izravnati, ker gre glavna sezona že h kraju.

Razstava v Ameriki

Prejeli smo in objavljamo: Glede razstave v Ameriki opozarjamo, da ne pridejo za razstavo obrtniški izdelki kakor pri obrtniških razstavah in velesejnih v pošte, ampak predvsem rude in surovine, ki bi se dale plasirati v Ameriki. Razstavo bodo uredili po objavljenem programu. Za Slovenijo je zbran lep material, tako da bo v vsakem oziru častno zastopana. Načrt za razstavo je po izjavi univ. prof. Arh. Vurnika na internacionalni višini in zato je pričakovati, da bo razstava dovolj reprezentativna, navzlic skromnim sredstvom, ki jih je dala naša država v primeri z drugimi državami na razpolago.

Širite »Trgovski lista«!

Reklama tt. »Mein« na vžigalnicah izgine

Zveza trgovskih združenj v Ljubljani se je obrnila na monopolno upravo z zahtevo, da se odpravijo na vžigalnicah reklame raznih trgovcev, da dela reklamo tudi za konkurenčno podjetje, to pa je vsekakor malo preveč zahtevano.

Na svojo vlogo je prejela sedaj Zveza trgovskih združenj v Ljubljani od monopolne uprave naslednji, z dnem 11. januarja 1939. datirani odgovor:

»V zvezi z Vašim dopisom z dne 13. 12. 1938. glede reklamnih etiket firme »Mein« na vžigalnicah, se obveščate, da pravica publikacije na skalnicah vžigalic pripada Jugoslov. družbi vžigalic, d. d. v Beogradu in sicer v smislu čl. 5. zakona o 6-5% monopolnem posejilu, da pa ima uprava monopola pravico prepovedati samo one reklame, ki se morejo smatrati kot neumestne.

V konkretnem primeru tega pogoja za prepoved reklame ni bilo, vendar pa je uprava monopolov opozorila družbo na protest, ki ga je ta reklama povzročila, ter je družbo obvestila, da bo vztrajala na tem, da se v bodoče ponovni primeri ne ponove več. Ker pa so etikete že nalepljene, se te naravno ne morejo več odstraniti. Zaloge vžigalic s temi reklamnimi etiketami bo prodana v kratkem času, verjetno še ta mesec.

Prosimo, da vzamete to na znanje.

Trgovci bodo torej le oproščeni tega, da bi morali delati reklamo tudi za svoje konkurente.

In kje je slovensko besedilo?

Poštne nakaznice se prodajajo v Ljubljani le s srbskim in hrvatskim besedilom. Po ustavi je uradni jezik v Jugoslaviji srbsko-hrvatski-slovenski. Nismo še nikjer čitali, da bi bila ta določba ustave za pošto razveljavljena. Zato zahtevamo, da tudi pošta to določbo spoštuje. To zahtevamo s tem večjo pravico, ker ima pošta v Sloveniji velike dobičke, čeprav izdaja za Slovenijo najmanj, da ni nikjer v državi poštne osebe tako obremenjeno kakor v Sloveniji. Prav zato pa moremo tem manj trpeti, da bi bila slovenščina na pošti zapostavljena.

Sicer pa bi si mogli tudi na pošti misliti, da so tudi Slovenci, ki ne znajo srbohrvaščine. Kako pa naj ti izpolnijo razne »uputnice«? Zato slovensko besedilo tudi na poštne formularje!

Še o nemških koledarjih

Naša notica zaradi nemških koledarjev, ki jih pošiljajo za novo leto nemške firme svojim slovenskim odjemalcem, je našla v trgovskih krogih živahno odobravanje. Poslanih nam je bilo več teh nemških koledarjev, od katerih je posebno značilen koledar, ki ga razpošilja neka mariborska tvrdka kot zastopnica nemških pisalnih strojev. Ta koledar je namreč strogo narodno socialističen. Pod vsakim dnem je zabeležen za narodni socializem važen dogodek tistega dne. Seveda je tudi rdeče zaznamovana vsaka nedelja, ki je določena kot »Eintopfsontag«. Že samo to dokazuje, da je ta koledar za naše kraje in naše ljudi popolnoma neuporaben. Kajti celo naši Nemci se ravna po splošni šegi v naših krajih, da je v nedeljo boljše kosilo, ne pa samo ena jed.

Razpošiljanje teh strankarskih koledarjev dokazuje popolno pomanjkanje vsakega takta in je znak velikanske nevljudnosti. Firma, ki pošilja Slovincem takšne koledarje, hoče menda naglasiti, da ne reflektira na slovenske odjemalce. Bilo bi edino možko, če bi slovenski odjemalci tej želji tu-

di ustregli ter naročali svoje blago le pri tvrdkah, ki bodo znale spoštovati njih narodni čut in njih osebno prepričanje.

Zahteve izvoznikov živine v Nemčijo

V Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine je bila konferenca med zastopniki zavoda in zastopniki izvoznikov, kmetijskih izdelkov, proizvajalcev živine ter industrijo mesnih izdelkov. Šlo je v glavnem za določitev cene živine,

ki se izvažajo v Nemčijo, zaradi novega tečaja marke. Na konferenci so zastopniki izvoznikov formulirali svoje pogoje za sodelovanje z zavodom takole:

»Čeprav se je v I. 1938. Zavod okoristil s cenami, ki so bile dosežene v Nemčiji v markah in čeprav so bile te cene ugodnejše kakor pa cene, katere je plačal našim izvozn. firmam in čeprav se mora lanske leto označiti kot materialno ugodno za Zavod, dočim so imeli izvozniki škodo, kljub temu sprejemajo v tej težki situaciji,

ko hoče Nemčija doseči znižanje cen, sodelovanje pri izvozu živine, toda le po naslednjih pogojih:

1. Zastopniki izvoznikov organizacij morajo po svojih delegatih sodelovati pri določevanju cen z Nemci.

2. Izvozniške firme morajo dobivati originalne cene ter se mora z njimi Zavod sporazumeti glede taks in

3. Dobivati morajo zneske po tečaju valute, oz. tečaju klirinške marke.

Nevarna določila invalidske uredbe

Krošnjarstvo prosto dovoljeno

Že v zadnji številki smo na kratko omenili, da vsebuje pred kratkim izdana uredba o vojnih invalidih in vojnih žrtvah nekatere določbe, ki pomenijo tako težko obremenitev gospodarskih podjetij, da se je resno bati, da nekatera te obremenitve ne bodo mogla prenesti. V »Službenih novinah« je bila ta uredba objavljena 2. decembra, torej tik pred volitvami, v »Službenem listu« pa 24. decembra, torej tik pred božičnimi prazniki. Najbrže je v tem razlog, da ji ni javnost posvetila zadostne pozornosti.

Preden spregovorimo o uredbi sami, naj znova poudarimo, da smo tudi mi zadovoljni, da so invalidi vendar enkrat prišli do svoje pravice in dobili svojo uredbo. Zato smo tudi že večkrat naglasili potrebo, da se uredi položaj invalidov. Mnenja pa smo, da je to zadeva, ki se tiče vse države in da mora zato tudi vsa država prispevati za kritje izdatkov, ki nastajajo z novo uredbo, ne sme se pa to breme prevladati le na eno skupino prebivalstva. To je napačno tudi zato, ker je prav verjetno, da samo ena skupina vseh teh bremen ne zmore in bi zato praktično vsa uredba obvisela v zraku.

V invalidski uredbi pa so poleg tega določbe, ki segajo predaleč in posegajo v pravice drugih ljudi pregloboko. Naj navedemo tu v dokaz nekaj določb iz uredbe. Določbe uredbe ne veljajo le za vojaške invalide in njih rodbine, temveč tudi rodbinam padlih, umrlih in pogrešanih bojevnikov in rodbinam oseb, ki so opravljale dolžnosti za vojaške namene, čeprav niso bile bojevniki, nadalje roditeljem, bratom in sestram umrlih invalidov, padlih, umrlih in pogrešanih bojevnikov in tudi osebam, ki niso bile bojevniki, če so opravljale vojaško

dolžnost. Uredba se torej nanaša na zelo veliko ljudi in je zato breme, ki ga nalaga gospodarskim stanovom, tem težje. D ani to breme majhno, naj navedemo nekaj odstavkov iz uredbe.

Tako pravi § 14. uredbe:

1. Lastniki kopališč (toplic) in klimatskih zdravilišč so ne glede na to, ali so v državni, samoupravni ali privatni eksploataciji in ne glede na koncesijo na zahtevo ministrstva za socialno politiko in ljudsko zdravje dolžni dati brezplačno kopališko zdravljenje, zdravnika, kopeli in stanovanje invalidom in ostalim siromašnim osebam, ki so zaščitene s to uredbo, in sicer za glavne sezone do 5%, pred glavno sezono in po njej pa do 10% skupnega števila postelj.

2. Te pravice imajo tudi spremljevalci invalidov I. skupine.

Posebno nevarna je določba § 27., ki se glasi:

1. Iz dohodkov narodnega invalidskega fonda se vojnim invalidom in rodbinam padlih, umrlih in pogrešanih bojevnikov in roditeljem, zaščitenim s to uredbo, lahko daje pomoč za ustanovitev samostojnega obrta ali za izboljšavo njihovega pridobitnega položaja.

2. Invalidi-trgovci in rokodelci, ki imajo pravico za samostojno izvrševanje obrta, ga smejo izvrševati v vsej državi ne glede na ostale administrativne ali zakonske omejitve državnih in samoupravnih oblastev glede izdajanja dovolitev za izvrševanje obrta. Ta določba se mora uporabljati tudi na krošnjarjenje in obiskovanje tedenskih in letnih sejmov.

3. Določbo prednjega odstavka sme minister za trgovino in industrijo uporabljati tudi na vdove, nedolne otroke in roditelje umrlega invalida in bojevnika.

Nastavitev invalidov v podjetjih

Nadalje opozarjamo na § 34. uredbe, ki se glasi dobesedno:

1. Vsa javna, od države koncesionirana ali subvencionirana podjetja, kmetijska, industrijska, trgovinska, denarna, prometna, prevozna in druga podjetja so dolžna zaposlovati vojnih invalidov 10% skupnega števila zaposlenega osebja.

2. Te obveznosti se smejo oprostiti podjetja, ki zaradi svoje specialnosti v interesu pravičnega poslovanja ali v interesu javne higiene in življenjske varnosti ne morejo sprejemati invalide, marveč samo zdrave delavce. Če se oprosti te obveznosti, mora plačati podjetje za vsakega invalida, ki bi ga drugače moralo zaposliti, vsako koledarsko leto v narodni invalidski fond po svoji velikosti 2000 do 20.000 dinarjev. Odločbo o oprostiti in o višini plačila izda na zahtevo prizadetega podjetja minister za socialno politiko in ljudsko zdravje po zaslišanju uprave narodnega invalidskega fonda.

3. Če bi podjetje, ki ni po prejšnjem odstavku oproščeno, ne ho-

telo zaposliti vojnega invalida, katerega bi moralo sprejeti, mora plačati za vsakega nezaposlenega invalida v narodni invalidski fond na teden toliko, kolikor plačuje vseh prejemkov zdravemu delavcu iste stroke in z istim rodbinskim stanjem, in to, dokler ne zaposli tistega invalida.

4. Podjetje, ki ravna zoper predpise odstavkov 2. in 3., se kaznuje po njegovi velikosti v denarju od 500 do 2000 dinarjev v prid narodnega invalidskega fonda. V to kaznen se ne šteje denarna odškodnina, ki jo mora plačevati po odstavkih 2. in 3. Te kazni izreka pristojno okrajno sodišče, ki pošlje sodbu v prepisu upravi narodnega invalidskega fonda.

Končno naj omenimo še § 39. uredbe.

1. Ko podeljujejo državna in samoupravna oblastva dovolitve in posebne pravice za pridobitno delo, jih podelijo izključno le osebam in društvom, zaščitenim s to uredbo, kolikor niso take dovolitve in posebne pravice pridržane po drugih zakonskih predpisih drugim osebam.

2. V glavnem so dovolitve in posebne pravice, ki so pridržane osebam in društvom, te:

a) zakupi hotelov, restavracij, krčem, okrepčevalnic (bifejev) in kantin, ki jih oddajajo država in samoupravna telesa na železniških postajah, ladjah, v vseh vojaških in državnih poslopih in v kopališčih, klimatskih krajih, okrevališčih itd., kolikor spolnjujejo za to predpisane pogoje;

b) prodaja inozemskih novin;

c) koncesije za bioskope;

d) koncesije za avtobusni promet, razen v mestih;

e) oglaševanje na vseh državnih objektih in na obrazcih, na katerih je dovoljena reklama, n. pr. na stavbah, vlakih, ladjah, brojavnihih golicah in drugih državnih obrazcih; in

3. Ob pogojih, predpisanih v odstavku 1. tega paragrafa, se dovoli izključno le Društvu vojnih invalidov:

a) prirejanje »narodno loterije«, v kateri je 50% dobitkov v državnih obveznicah;

b) prirejanje loterije, imenovane »sweepstake«;

c) odpirati in obratovati lokale in kazine, kjer se igrajo igre na slepo srečo, če jih upravno oblastvo odobri;

d) eksploatacija raznih avtomatov.

Na naslov poštne uprave

Cona za podeželske telefonske pogovore naj se razširi

Združenje trgovcev za okraje Celje, Gornji grad in Šmarje pri Jelšah se je obrnilo na Zbornico za TOI in na Zvezo trg. združenj, da opozorita poštno upravo na nujno potrebo razširjenja cone za krajevne telefonske pogovore na deželi od sedanjih 6 na najmanj 15 km.

Opozorilo celjskega okoliškega združenja je nad vse umestno in ga podpisujejo vsa trgovska združenja in vse podeželsko prebivalstvo.

Treba je pogledati le v telefonski seznam in vidi se, da so na deželi telefonski naročniki le redki trgovci, orožniške postaje, ev. železniške postaje in konec. Trgovci, ki mora plačevati primeroma visoko telefonsko pristojbino, more dejansko uporabiti za krajevni razgovor telefon kvečjemu parkrat na leto. Skoraj vedno mora plačati, kadar govori, še posebno pristojbino za medkrajevni pogovor, ker v lokalnem prometu sploh ne more z nikomer govoriti.

Zato je popolnoma upravičeno, če bi se cona za krajevne telefonske pogovore razširila tako, da bi bilo v eni coni vsaj 50 telefonskih naročnikov, ker potem bi imel telefon šele v resnici smisel. To pa bi bilo tudi v interesu poštne uprave same, ker nobenega dvoma ni, da bi število telefonskih naročnikov na deželi takoj prav znatno naraslo, če bi nudila poštna uprava telefonskim naročnikom vsaj nekaj ugodnosti. Ker kakšen smi-

4. Preden podelijo dovolitve ali posebno pravico, si priskrbijo pristojna oblastva mnenje od uprave narodnega invalidskega fonda.

5. Če bi se za katero zgoraj navedenih dovolitev in posebnih pravic ne javila ne oseba, zaščitena s to uredbo, ne Društvo vojnih invalidov, mora prizadeto državo ali samoupravno oblastvo o tem obvestiti upravo narodnega invalidskega fonda, ki kar najhitreje doženi, da se je res to pripetilo, in privoli, da prevzemi posel druga oseba proti primernemu deležu pri dobičku, kolikor bi posebne pravice iz odstavka 3. ne pridržala sebi. Dovolitve in posebne pravice se podeljujejo predvsem tistim osebam, ki se zavežejo, da zaposlijo največ oseb, zaščitene s to uredbo, in zanjmujejo, da bodo dajale narodnemu invalidskemu fondu večji dohodek.

To so glavne določbe, ki zanimajo poslovni svet. Če bi bilo dano jamstvo, da se bo po vsej državi strogo postopalo po uredbi, da se bodo določbe uredbe tudi povsod enako izvajale in tolmačile, potem bi morda še ne bilo tako hudo in slovenski gospodarski ljudje bi že zaradi invalidov bili pripravljeni tudi na marsikatero žrtve. Toda takšnih jamstev ni, nasprotno pa uči izkušnja vseh povojnih let, da moramo biti previdni in da zaradi lepega namerane uredbe ne smemo postati nekritični. Zlasti še, če so v uredbi tako nevarne določbe, kakor je ona o krošnjarstvu. Vse moderne države krošnjarstvo zatirajo, ker je to nesoliden posel, ki je ljudstvu škodljiv in ki ne prinese sreče navadno niti krošnjarjem samim, ker jih odvaja od vsakega resnega dela. Krošnjarstvo je posel za izgubljene eksistence, mislimo pa, da je treba dati invalidom malo boljši in vrednejši posel.

Po novi uredbi se more zgoditi, da bo Slovenija naravnost preplavljena s krošnjarji in nobenega sredstva ne bo, da bi se ta nadloga omejila. Ali naj bo to nadomestilo za svečano obljubljeno uredbo o krošnjarstvu?

Toliko za danes o tej uredbi.

sel ima biti telefonski naročnik, če pa se mora skoraj za vsak pogovor plačati pristojbina za medkrajevni pogovor. V tem primeru je že bolj pametno, če vsak kar telefonira s pošte.

Poštno ministrstvo je zainteresirano na tem, da se število telefonskih naročnikov na deželi poveča, ker se bo s tem tudi pocenilo vzdrževanje telefonskih prog. V ta namen pa mora tudi samo nekaj storiti za izboljšanje telefonskih zvez na deželi in zato naj že v lastnem interesu razširi cono za krajevne razgovore na deželi in povečalo si bo svoje dohodke.

Prosimo tudi gg. poslance, da na to opozore g. poštne ministra.

Mednarodni borzni indeks

Rimski sestanek ni prinesel pričakovanega izboljšanja tečajev, kakor kaže naslednja tabela nazadovanja tečajev na velikih borzah.

Koncem 1927=100%	Koncem 1937	1938	1939
London	69,1	59,7	59,8
Pariz	51,3	58,9	59,6
Berlin	46,7	48,8	46,6
Curih	62,7	58,9	59,9
Milan	130,8	121,2	121,9
Bruselj	44,9	38,9	38,8
Amsterdam	60,9	56,3	55,5
Stockholm	26,9	26,7	27,3
New York	71,0	85,3	84,5

Mednarodni borzni indeks je v preteklem tednu nazadoval od 61,5 na 60,5, od začetka leta pa za 25%.

Politične vesti

Nesoglasja med Francijo in Italijo se po rimskem obisku Chamberlaina niso niti najmanj zmanjšala in tudi polemika v listih ni popustila, temveč se celo poostila. Tako piše Virgilio Gayda, ki dobliva navodila naravnost od Mussolinija v »Giornale d'Italia«, da sedaj ne gre več za državno-politične probleme, temveč že za čast Italije. Svojo čast je Italija vedno pripravljena braniti tudi z orožjem. V tem primeru Francija ne bi mogla računati na podporo drugih držav. Zallive Italije v francoskih listih se ne morejo smatrati kot del neodgovornih elementov, ker uradni francoski ljudje te zallive dopuščajo.

Novo izvoljeni predsednik francoskega senata Jeaneney je ob svojem nastopu dejal med drugim: Na Francijo preže od vseh strani. Zato moramo gledati na to, da končamo vse notranje prepire in da imamo pred očmi edino enotnost domovine. V Evropi, kjer se že 20 let brez kazni teptajo in kršijo diplomatski akti in mednarodne pogodbe, kjer je toliko moralnih pojmov popačenih, kjer veljajo želje kot pravica in kjer vlada ter odloča sila — v tej Evropi je danes mir resno ogrožen. Francija želi mir in ga bo tudi skušala ohraniti. Ne želi nobene tuje zemlje in se zadovoljuje s poslanstvom v svojem kolonialnem imperiju.

Tudi Francija je protestirala v Tokiu zaradi enostranske japonske odpovedi oz. spremembe pogodbe devetih sil. Ker sta enake proteste podale tudi londonska in washingtonska vlada, je verjetno, da se pripravljata skupna akcija treh vele-sil proti Japoniji.

Francoska vlada ne bo intervenirala v Španiji, čeprav jo je katalonska vlada naprosila za intervencijo.

Hitlerjev zaupnik kapitan Wiedemann bo odšel te dni v London, da dožene, kako je mnenje angleške javnosti glede rešitve kolonialnega vprašanja.

Poljska in Nemčija sta dale razumeti v Ženevi, da jima je zavezleno, če zaenkrat še ostane v Gdansk visoki komisar Zveze narodov. Poljska in Nemčija očevidno na široko proučujeta vse svoje odnose in se bosta šele kasneje lotile gdanskega vprašanja.

Nemška vlada odločno demantira vest, da bi se propagandno ministrstvo odpravilo.

Svet Zveze narodov je razpravljaj o poročilu mandatne komisije. Francosko poročilo o Siriji je bilo z odobravanjem sprejeto. Angleški delegat je izjavil, da je Vel. Britanija definitivno opustila misel delitve Palestine. Če ne bo na londonski palestinski konferenci dosežen sporazum, bo predložila londonska vlada za majsko zasedanje Sveta nove predloge. Svet je izrekel svoje nezadovoljstvo, ker je Japonska mobilizirala ljudi na mandatnem ozemlju.

Kitajski delegat Wellington Koo je predložil na seji sveta Zveze narodov zahtevo Kitajske, ki zahteva: Bojkot japonskega blaga, zlasti svile, ki gre večinoma v tujino. Embargo za dobave Japonski, zlasti petroleja, bencina in letal. Olanjanje vseh nabav Kitajske in ustanovitve zveznega odbora, ki bo skrbel, da se vsi ti sklepi izvajajo.

Ugledni član kitajskega narodno-političnega sveta prof. Sank-Kaj je izjavil dopisniku Reuterja, da bo Kitajska zmagala tudi brez vsake tuje pomoči. Vojna z Japonijo je sedaj v drugi fazi. Prva faza se je končala s padcem Hankova. Sedaj se je pričela druga faza, ko se pripravljata Kitajska na vsej fronti na ofenzivo. Kitajska ima danes že 240 divizij po 10.000 mož. Kitajske čete bodo sedaj stalno vzemirjale japonske čete, da te nikdar ne bodo imele miru. V bitki za Sanga so izgubili Kitajci trikrat toliko ljudi, kot Japonci, v bitki pri Sušavfu so bile kitajske izgube le še dvakrat tako velike, v bitki pri Hankovu pa so bile izgube Japoncev prav tako velike kot izgube Kitajcev. To dokazuje, da je kitajska vojska že popolnoma dorasla japonski.

Slovaški parlament je imel svojo prvo sejo v sredo, dne 18. t. m. Seja je bila zelo slovesna, saj je bila otvoritev parlamenta, kateremu je odgovorna slovaška vlada, dokaz, da so Slovaki dosegli vse svoje pravice in da je Češko-slovaška danes v resnici federativna zvezna republika. Otvoritvene seje sta se udeležila tudi min. predsednik Beran in vojni minister gen. Syrový. Slovaška je svobodna, a v trdni zvezi združena s Čehi in podkarpatskimi Ukrajinci v eni državi.

Predsednik češkoslovaške republike je imenoval za tretjega ministra podkarpatsko ukrajinske

vlade generala Prchalo ter je s tem podkarpatska vlada popolnoma izpopolnjena. General Prchalo je iz Podkarpatske Ukrajine.

Predsednik maščarske vlade Imredy je izjavil, da je potrebna najbolj energična borba proti židom, ker da ti škodujejo rodbinskemu življenju in izpodkopujejo temelje krščanske vere.

Belgijska socialistična stranka je sklenila s 362.869 proti 197.650 glasovom, da nasprotuje stranka

akreditiranju belgijskega zastopnika pri vladi v Burgosu, da pa je nujno nadaljnje sodelovanje socialistov v Spaakovi vladi.

Katalonska ministrstva so se začela seliti iz Barcelone, ker najbrže ne bo mogoče preprečiti padca mesta. Madridska vlada je poslala Kataloniji na pomoč 60.000 vojakov.

Bombne atentate v Angliji je izvršila tako imenovana »Irska republikanska armada«, katere člani so

prisegli, da bodo s silo orožja osvobodili Irsko »od enega morja do drugega«. Organizacija šteje okoli 10.000 članov, ki se med seboj niti ne poznajo, ki jih pa vodi vodstvo, imenovano »notranji krog«. Organizacijo, ki je nekaj časa de Valero podpirala, je ta moral kasneje razpustiti.

Arabski vrhovni odbor v Beirutu je sklenil, da se udeleži londonske konference o palestinskem problemu.

ja kakor tudi za trgovca s kožami, istočasno pa tudi za oblasti, v kolikor naj se odredbe pozitivnega zakona spoštujejo.

Eventualni ugovori, da na ta način dobi kmet za svinjine boljše ceno, ne morejo držati, ker se je že po vojnih letih izkazalo, da tak umeten dvig cen, kakor je bil letos, ima za posledico vedno še hujšo reakcijo, od katere nima nihče nikake koristi. Svetovno in domače gospodarstvo sta povezani med seboj tako, da se ločiti ne dasta. Mali procent zaslužka, ki ga pri običajnem zbiranju kož zasluži obrtna trgovina, je gotovo odtehtan s higiensko varnostjo na eni in plačanimi davčninami na drugi strani. Dalje pa tudi ne smemo prezreti, da se ljudje, ki se začno baviti s takšnimi priložnostnimi kupčijami, dostikrat odvrnejo od rednega produktivnega dela in da baš zato najdemo danes v vseh strokah toliko »dalmatincev«, »hrvatov« in drugih šušmarjev, ki živijo večinoma le od nevednosti podeželskega ljudstva.

Zato bi bilo vsekakor umestno, da kr. banska uprava skliče ob priliki anketo prizadetih faktorjev, da se na tem polju napravi red, ki naj bi bil koristen tako usnarjaru kakor tudi trgovcu, mesarju in predvsem kmetu.

Izvozne premije Kako je s trgovino svinjskih kož

Pod izrazom premija se navadno razume dajatev države izvoznikom bodisi v obliki znižanih davkov, bodisi v obliki direktnih odplačil, bodisi v obliki, da se mu za izvoz vnesene devize obračunavajo po višjem tečaju. Eden ali drug teh navedenih načinov izvaja skoraj vse totalitarne države in menda se jim bo pridružila, kakor bi mogli sklepati iz izjav angleških državnikov, tudi Anglija.

Pri nas na žalost o vsem tem ne vemo nič, baš nasprotno, pri nas imamo izvozne kazni. Naša izvozna politika obračunava izvoznikom po Narodni banki oddane devize po veliko nižjem tečaju, kakor je pravi. Kdor pozna borbo izvoznikov na zunanjem trgu, kjer se dostikrat borijo z izvozniki držav, ki dobivajo premije, ta more razumeti, kako težavna in nevarna more postati taka situacija. Pri nas vidimo, da je ravno radi take izvozne politike izvoz iz države s prostim deviznim prometom zelo opešal. Pri nas imamo praktično le dva predmeta, ki ne čutita te konkurence; to so bosanske slive in kranjske svinjske kože.

V enem in drugem pa vendar nismo tako edini, da bi imeli monopol v teh predmetih, temveč tudi tu ima ponudba in povpraševanje, predvsem pa vrednost domašnih surovin velik pomen. Ker so slive za našo banovino zelo postranskega pomena, nasprotno pa se kranjske svinjske kože dobivajo skoraj izključno samo v naši banovini, bo pač interesantno pogledati, kako je v resnici s kupčijo in izvozom svinjskih kož.

V bivši Avstriji so svinjske kože predelavale praktično samo dve tovarni v Gradcu in ena v manjši meri na spodnjem Štajerskem, potem pa bivša tovarna Karl Pollak v Ljubljani, katera je uživala v svojih tovrstnih izdelkih svetoven sloves.

Dokler se je cena svinjskim kožam držala v pravilni relaciji z govejimi kožami, so tudi usnarjne razmeroma zaslužile. Ko pa je bila leta 1928. zaradi nelojalne medsebojne konkurence cena svinji-

nam dvignjena na din 24.—, se je izdelek tako podražil, da je konsum praktično ponehal. Posledica tega je bila, da je takratna najvišja cena od din 24.— padla v eni seziji na din 16.— in v nadaljnjih dveh na din 3.—. Da takih udarcev ni moglo prenesti vsako podjetje, smo videli pozneje. Videli pa smo tudi, da nezdravo visoke cene zmanjšujejo konsum za dolgo dobo let, kar je prav tako hud udarec za široke plasti ljudstva, katere imajo te kože oddati vsako leto, ako nimajo nikake cene.

Po približni cenitvi pade v naši banovini letno 120—150.000 svinjskih kož, kar predstavlja približno 80—100 vagonov. Tako pred vojno kakor tudi po vojni so redne domače usnarjne prevzele najmanj 80% vseh teh kož. V trgovskih rokalah je ostalo približno 20% kož, katere pa so se redko katero leto izvozile, v večini primerov je tudi del teh kož prevzela usnarjarska industrija v letnih mesecih.

Tako trgovine s kožami kakor tudi tovarne, ki predelujejo usnje, so bile popolnoma v domačih rokah in kolikor je nam znano, ni bilo po vojni v naših krajih nobenih tujih nakupovalcev. Ponovno so usnarjne zahtevale, da se izvoz surovih svinjin sploh prepove, čemur pa je z ravno tako tehničnimi argumenti ugovarjala trgovina s kožami. Usnarjari trdijo, da bi lahko predelali vse na trg došle svinjske kože sami in jih sami ustrojene izvažali. Trgovci pa zopet temu ugovarjajo, da je to že iz finančnih vidikov težko ali nemogoče, ker je treba v približno dveh mesecih kupiti blago za vse leto naprej in ga tudi takoj plačati. Obenem pa se je tudi bati, da bi države, v katere se izvažajo svinjske usnje, prepovedale uvoz tega v trenutku, ko bi naša država prepovedala izvoz surovih kož. To antagonistično situacijo je vlada še dokaj srečno rešila na ta način, da je dovolila prost izvoz surovih svinjin samo proti zlatim devizam, medtem ko dovoljuje izvoz svinjskega usnja, t. j. predelanega blaga, tudi v klirinške države.

Zbiranje svinjskih kož treba urediti

Svinjska koža je bila že od nekdaj cenjen predmet za galanterijske predmete, kakor sedla, kovčge, torbice, knjige itd. Je pa ta koža zelo občutljiva, ker so ščetine, ki jo pokrivajo, tako redke, da pustijo lice kože izpostavljenost vsakršnim praskam oziroma ranitvam. Zato so svinjske kože, ki padejo od svinj, klanih na klavnicah, manj vredne, ker so vedno polne ran in brazgotin.

Nasprotno pa so kože od svinj, katere so bile rejene v hlevih in tudi na domačem dvorišču zaklane, vedno dobre, ker je bila tu možnost ranitve kože najmanjša. Zato so ravno kmečke svinjske kože za določen procent več vredne kakor pa mesarske, v kolikor jih je obdeloval več klavec, kateri ni delal zarez ali lukenj.

Do pred dvema ali tremi leti nazaj je bilo zbiranje svinjskih kož v rokah razmeroma omejenega števila profesionalnih trgovcev s kožami in usnarjev, ki imajo za to stroko potrebno strokovno znanje, obrtni list in higiensko varnostnim predpisom primerno urejene prostore za konserviranje

kož. Računati je namreč vedno treba, da pridejo med kože zdravih svinj tudi take od bolnih in kužnih boleznih, saj je notorično, da konjači že skoro nikakih bolnih ali poginulih živali ne dobijo. Temu legalnemu stanju, ki je v vsaki pravni državi edino dopuščeno, je v zadnjih dveh ali treh letih napravila konec nelojalna konkurenca med edinima usnarjarskima tovarnoma, ki se s strojenjem svinjin bavita. To se je zgodilo na ta način, da je ena teh tovarn popolnoma bojkotirala legalno trgovino in nastavljala v vsakem še tako majhnem kraju svojega zbiralca za svinjske kože, ki ni imel niti pojma o surovini, še manj pa primerne prostora za zbiranje, da ne govorimo o kakem obrtnem dovoljenju. Lahko se trdi, da v letošnjem letu ni dobila legalna trgovina niti 10% svinjskih kož. Kake posledice bo to imelo sedaj, ko smo ravno v dobi nevarne epidemije živinskih kuglinavke in parkljevke, bo pokazalo prihodnje poletje. Rečemo pa lahko, da je bila toleranca takega načina kupovanja surovih kož zelo

lahkomiselna, da ne rabimo krepkejšega izraza. S tem, da so se zaradi pojave kuge in svinavke na eni strani omejili ali docela prepovedali živinski sejmi, na drugi strani pa se dovolilo, da so nekvalificirani zbiralci kož hodili od hleva do hleva z možnostjo, da prenašajo od hiše do hiše vse mogoče živinske bolezni, je ugotovljen paradoks, ki ima malo primer.

Ze v lanskem letu je bila banska uprava opozorjena na nevarnost takih poslovanj, ki so v protislovju z vsemi higienskimi predpisi, še bolj kot pa z obrtno prometnimi. Ugotovljeno je letos stanje, ki je nevzdržno tako za usnarjarje

Vedno nove pritožbe zaradi poštnih razmer

V »Trgovskem listu« smo že ponovno ugotovili na podlagi uradnih števil, da je Slovenija tako glede števila železniških ko tudi poštnih uslužbencev prav težko postavljena. Neizogibna posledica tega mora biti, da služba trpi in naj bo osebje pošte in železnice še tako požrtvovalno. In da služba tudi v resnici trpi, o tem pričajo številne in neprestane pritožbe, ki prihajajo z dežele, a tudi iz Ljubljane in Maribora.

Tako nam poročajo iz Brežje, da sta bila tam upokojena en poštni uradnik in en služitelj, drugi uradnik pa je v bolnišnici. Ni se potem čuditi, če pri tako velikem pomanjkanju poštnega osebja ni poslovanje na pošti na višku. Nujno potrebno je, da se dodelita pošti v Brežicah vsaj dva uradnika in dva služitelja.

Sedaj, ko pride proračun v kratkem v razpravo, opozarjamo slovenske poslance, naj dosežejo potrebno povečanje poštnega in tudi železniškega osebja v Sloveniji.

Iz Dol. Lendave nam poročajo,

da je tudi tam dostavljanje pošte silno pomanjkljivo. Vzrok je v tem, ker je en uslužbenec umrl, drugi pa je bil premeščen. Obe mesti pa še vedno nista izpopolnjeni!

A Dolnja Lendava ima še druge težave. 17 let je imela telefonsko C službo, sedaj pa je nima več. In vendar je v Dolnji Lendavi sresko načelstvo, je poleg tega obmejni kraj, ki mora biti vedno zvezan po telefonu s centralo, poleg tega je v Lendavi carinarnica in vsi uradi, ki so v obmejnem mestu. Dolnja Lendava pa je tudi močno gospodarsko središče, saj ima tovarno dežnikov, parno žago, dve tovarni za trikotajo, gozdno upravitelstvo križevacko in skladišče lesa Našičke. Ni v ponos poštni upravi, če je bila v takšnem kraju odpravljena telefonska C služba.

Podobne pritožbe pa prihajajo tudi iz drugih krajev. Da bo teh pritožb konec, ni drugega sredstva, kakor da poštna uprava nastavi v Sloveniji zadostno število poštnih uslužbencev. Če prav razume svoje lastne interese, bo to tudi storila.

Nova pogajanja z Nemčijo zaradi plačilnega prometa

Nenaden sklep Narodne banke, da ne bo več intervenirala v korist tečaja klirinške marke, je zadela vso izvozno trgovino zelo težko. Izvozniki ne morejo kalkulirati, ker je popolnoma negotovo, kako se bo razvil tečaj marke. Zato je splošna zahteva izvoznikov, da se tečaj klirinške marke vsaj do neke mere stabilizira. Z nenadnim ukrepom Narodne banke je zelo nezadovoljen tudi Prizad. To je precej naravno, saj ima še okoli 3000 vagonov pšenice neprodane. Nezadovoljni pa so tudi gospodje pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine. V trgovin-

skem ministrstvu je bilo že več konferenc med zastopniki obeh državnih zavodov in Narodne banke, kako bi se našla za vse zadovoljiva podlaga za novo določevanje tečaja klirinške marke. Ni pa prišlo še do nobenega soglasja. Po vsej verjetnosti bo Narodna banka le od primera do primera intervenirala na borzi z nakupi klirinške marke, stalno pa ne bo več intervenirala.

V zvezi z odpravo stalnosti tečaja klirinške marke se poroča iz Beograda, da bo v kratkem v Berlinu konferenca med zastopniki naše Narodne banke in nemške Reichsbanke, da se na novo uredi plačilni promet med našo državo in Nemčijo.

Izjava

Podpisani se iskreno zahvaljujeva

TRGOVSKEMU DOBRODELNEMU DRUŠTVU »POMOČ« V LJUBLJANI za vestno izplačano posmrtnino, ki sva jo prejeli po svojima umrlima možema, kljub kratki zavarovalni dobi. Ob tej priliki izjavljava, da je to edino društvo v bivši ljubljanski oblasti, ki posluje v dobrobiti trgovstva in ki ga priporočava vsemu trgovskemu svetu, da se vanj vpiše in da tudi on uživa ugodnosti, ki sva jih bili deležni midve.

V Ljubljani dne 17. januarja 1939

Marija Zorman, Domžale

Marija Eržen, Čonjlica, p. Zalezniki

Denarstvo

Sklepi sestanka guvernerjev emisijskih bank Balkanske zveze

V sredo je bil v Beogradu zaključen 3. sestanek guvernerjev narodnih bank Balkanske zveze. Po drugi plenarni seji je bil izdan o vsem sestanku komunique, ki naglašja, da so se vsa vprašanja reševala v popolnem razumevanju in v stremiljenju, da se čim ugodneje rešijo.

Guvernerji so konstatirali, da je bil v vseh vprašanih dosežen sporazum in da je potrebno, da se sodelovanje emisijskih bank BZ nadaljuje v istem prijateljskem duhu.

Guvernerji so nadalje naglasili potrebo stabilnosti glavnih svetovnih valut, ker je v tem pogoj za obnove normalnega kroženja kapitala med državami. Od tega pa je odvisen gospodarski napredek v svetu.

Dokler se ta stabilnost valut in gospodarskih odnošajev med državami ne doseže, je potrebno, da države BZ še nadalje čuvajo svoje nacionalne valute.

Glede svojih medsebojnih odnošajev so guvernerji ugotovili, da so se obstoječi plačilni sporazumi med državami BZ obnesli. Ko so razpravljali guvernerji še o vseh tehničnih vprašanjih, so bili soglasnega mnenja, da morajo emisijski zavodi držav BZ še nadalje pospeševati trgovinske in plačilne odnose med državami BZ ter da je njih iskreno sodelovanje eden pogojev za prijateljske zveze držav Balkanske zveze.

Guvernerji so nato podpisali razne sporazume glede ureditve raznih vprašanj o plačilnem prometu med državami BZ.

Novi jugoslovanski kovanci bodo kmalu dani v promet, ker so že nakovane zadostne količine kovancev. V promet pridejo novci po 2 in 1 din, po 50, 25 in 10 par, ki bodo narejeni iz aluminijaste bronce. Nadalje pridejo v promet 10 dinarski novci, ki bodo iz niklja ter 20 in 50 dinarski kovanci, ki bodo imeli 75% srebra in 25% bakra.

Izkaz francoske banke z dne 13. jan. navaja znižanje portfelja eskontiranih menic za 1,7 na 6,14 milijarde fr. Zlata rezerva je ostala s 87,26 milijarde nespremenjena, obrok bankovcev pa se je povečal za 0,58 na 115,2 milijarde frankov. Belgijska narodna banka je spravila velik del svojega zlata v tujino na varno. Ni pa vse zlato shranjeno v Londonu, temveč je večina zlata shranjena v Ameriki. Čisti dobiček 12 ameriških emisijskih bank se je znižal od 10,8 milijonov dol. v l. 1937. na 9,58 milijonov dolarjev lani. Dividende so izplačale banke 8,02 milijonov dolarjev. Čisti dobiček od obresti je padel od 42,2 na 36,3 milijonov dolarjev.

Dotok tujega kapitala v U. S. A. je bil največji v 2. četrtletju 1937., ko je dosegel 621,3 milijona dolarjev. Nato je začel naglo padati ter se je začel tuji kapital celo vračati, da je znašal odliv v 4. četrtletju že 501,6 milijona dolarjev. Ta odliv se je nato stalno manjšal v 3. četrtletju pa je zopet začel močan dotok tujega kapitala, da je dosegel 407,2 milijona dolarjev.

Svetovna proizvodnja srebra je padla v l. 1938 za 10 milijonov na 159 milijonov unč. Najbolj je padla proizvodnja v Združenih državah Sev. Amerike, kjer je nazadovala za 12% ali za 8 milijonov unč.

Zunanja trgovina

Namerava se uvesti kontrola izvoza puha ter v ta namen pripravljajo v Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine posebno uredbo. V italijanskem kliringu je izplačala Narodna banka dne 18. jan. nakaznice št. 21.835 z dne 16. dec. 1938.

Češki listi pišejo, da se bo znatno povečal izvoz čl. farmacevtskih izdelkov v Jugoslavijo.

Gospodarsko ministrstvo v Bukarešti je ustavilo poslovanje romunsko-palestinske trgovinske zbornice, baže zaradi nepravilnosti, ki so bile odkrite v poslovanju te zbornice.

Romuniji ne bo več treba uvažati koks, ker je iznašel inž. Bera po-

stopek, s katerim se more pridobivati koks iz odpadkov surove nafte, ki se dobe pri njeni destilaciji. Teh pa ima Romunija v izobilju.

Bolgarske državne železnice so naročile na Poljskem tri moderne lokomotive za brzovlake.

Grška vlada se je morala odločiti za zasilen zakol pol milijona koz, ker so se te tako pomnožile, da pomenijo zaradi pomanjkanja krme veliko nevarnost za sadovnjake in vinograde.

Deficit francoske trgovinske bilance je znašal v l. 1938. 15,3 proti 18,4 milijarde frankov v l. 1937. Deficit pa je v resnici manjši, ker odpadejo 4 milijarde frankov na deficit, ki ga je imela Francija v trgovini s svojimi kolonijami.

Angleški trgovci se zanimajo za

češkoslovaško pohištvo. Tako se pogaja neki angleški koncern za nakup 4000 spalnih sob. Vsa naročila bodo Angleži plačali v svobodnih devizah.

Vrednost britanskega uvoza je padla od 1037 milijonov funtov v l. 1937. na 920 milijonov v l. 1938., vrednost izvoza pa je v istem času nazadovala od 521 na 471 milijonov funtov.

Madžarska bo izvozila v prihodnjih mesecih v Nemčijo 100 vagonov sočivja in fižola. To bo prvi madžarski izvoz sočivja in fižola v Nemčijo v zadnjih 10 letih.

230 nemških sladkornih tovarn je izdelalo lani 21,24 milijona met. stotov sladkorja, za 13,74% manj ko l. 1937.

Poljska je uvozila blaga l. 1938. za 1300 milijonov, izvozila pa za

1185 milijonov zlotov. V primeri z l. 1937. se je pasivni saldo poljske trgovinske bilance povečal za 60%, t. j. od 57 na 115 milijonov zlotov.

Poljsko-ruska trgovina naj se to leto v primeri z lanskim za desetkratno poveča. To je namen pogajanj, ki so se med Poljsko in Rusijo začela v Moskvi. Poljska bi dobavljala železniške tračnice, cevi, tekstilno blago in koks, Rusija pa bi dobavljala Poljski železno rudo, ribe, kože in usnje.

13. mednarodna konferenca za ureditev voznih redov letal je začela zasedati v Berlinu. Na kongresu je zastopanih 23 zrakoplovnih družb iz 16 držav.

V Združenih državah Sev. Amerike je bilo lani prodanih 2,6 milijona avtomobilov, za 47 odstotkov manj kakor l. 1937.

Klasifikacija gostinskih obratov

Gostilničarji zahtevajo, da se izvajanje uredbe odloži

Sredi tega meseca je bila na Sušaku konferenca primorskih gostinskih združenj, ki je predvsem razpravljala o izvajanju uredbe o klasifikaciji gostinskih obratov ter o določitvi maksimalnih cen v teh obratih. Konferenca je soglasno sklenila, da se izvajanje te uredbe odloži vsaj za dve leti ter da se pri izvajanju uredbe upoštevajo tudi finančne in tehnične težkoče, ki se pojavljajo pri izvajanju uredbe. Glede maksimalnih cen pa se je sklenilo, naj ostanejo v veljavi lanske cene, vendar pa bi se te znatno zvišale v Rabu, Crikvenici in Baški.

Namera uredbe o klasifikaciji gostinskih obratov je bila na vsak način dobra, ker je res, da nudijo naši obrati premalo udobnosti tujcem. Toda čez noč se zboljšanje ne more dekretirati, temveč je v ta namen potrebno dolgotrajno in sistematično delo. Tega pa uredba ni upoštevala, temveč na podlagi napredka, ki so ga dosegli švicarski hoteli, kratkoma dekretirala, da se morajo v pol leta naši gostinski obrati prilagoditi modernim zahtevam gostinske stroke ter je tudi na podlagi stanja gostinske in hotelske stroke v najnaprednejših državah določila klasifikacijo za naše hotele in gostilne. Posledica tega je, da bi po tej klasifikaciji menda imeli v vsej Sloveniji le en prvovrsten hotel in da bi se večina naših hotelov in gostiln morala uvrstiti za eno ali celo dve kategoriji nižje, kakor pa so jih praktično zavzemale. Klasifikacija gostinskih obratov bi po uredbi bila pri nas, še mnogo bolj pa v drugih krajih države, prava degradacija naših gostinskih obratov.

Stvar je pač v tem, da naši kraji glede gostiln in hotelov še dolgo niso Švica in da tega tudi nihče ne pričakuje. Tujec, ki gre v Švico in plačuje tam v švicarskih frankih, si sestavi za svoje bivanje v Švici drugačen proračun, kakor bi si ga pa sestavil za bivanje v Jugoslaviji, kjer plačuje v dinarjih. Tujec v Švici zahteva vse udobje, ki ga tudi plača, pri nas pa so njegove zahteve bolj skromne in zato se morajo tudi pri nas hoteli in gostilne klasificirati drugače ko v Švici. Naša uredba pa te resnice ni upoštevala.

Tudi za gostinsko stroko je potreben neki razvoj in tudi švicarski hotelski obrt ni dosegel svoje današnje višine nakrat. Ko se pri nas ni nikomur o tujskem prometu sanjalo, je bila Švica že renomirana dežela tujkega prometa. Tudi to pozablja uredba, ki bi hotela, da se naši gostinski obrati kar hipoma dvignejo do najvišje popolnosti.

Bilo bi res lepo, če bi to dosegli, toda zavedati se treba, da je treba v ta namen silno mnogo dela in tudi silno mnogo finančnih žrttev. Če samo vzgojitev osebja za tako visoko razvite gostinske obrate zahteva leta in leta dela. Ne

more pa se reči, da bi se pri nas država posebno mnogo brigala za vzgojo gostinskega naraščaja. Večinoma se v tem pogledu prepustata iniciativa in vsa skrb gostinskemu obratom samim.

Da bi bili naši gostinski obrati na višku, v to so potrebne deset in deset milijonske investicije. Mnogi od njih so to tudi skušali storiti, a so morali spoznati, da se njih žrtve niso prav nič upoštevale. Kaj so investirali naši ljudje samo na Bledu! Marsikdo njih bi bil danes bogataš, če ne bi žrtvoval svoj denar v modernizacijo svojega obrata. Tako pa so nekateri izgubili vse, ker se jim ni niti najmanj pomagalo.

Davčna prostost za nove hotele, za temeljito modernizirane hotele in obrate je najmanj, kar se mora zahtevati. Nadalje se morajo omogočiti cenen krediti, kar je tudi prav lahko mogoče, saj je v Drž. hip. banki dovolj denarja, za katerega plačuje banka zelo nizke obresti.

A za tujski promet so potrebne tudi dobre ceste, je potrebna električna razsvetljava, vodovodi, telefonske zveze itd. Vse te pogoje naj ustvari država v turističnih krajih, pa se bo tudi naša zasebna inia-

tiva, ki si bo upala investirati denar v hotelske in gostinske obrate.

Najprej je treba ustvariti pogoje za razvoj našega gostinskega in hotelskega obrta in šele potem se sme od njih zahtevati, da se neprestano spopolnjujejo in da polagoma dosežejo raven modernih švicarskih gostinskih obratov. Na takšni idejni osnovi mora biti tudi zgrajena uredba o klasifikaciji gostinskih obratov ali pa je le mrtvo-rojeno dete, ker je čisto neizvedljiva. In naša uredba o klasifikaciji gostinskih obratov je — neizvedljiva!

Dobave

Dne 10. februarja bo pri upravi policije v Zagrebu licitacija za dobavo 10.000 kg benzinske mešanice.

Dne 18. februarja bo pri direkciji drž. železnic v Sarajevu licitacija za dobavo 6 kompletnih skretnic.

Dne 22. februarja bo pri direkciji pomorskega prometa v Splitu licitacija za dobavo 181 zimskih plaščev.

Dne 25. februarja bo pri Vojnopolitičnem zavodu v Hanjlovu pri Skoplju licitacija za dobavo raznega usnja in usnjenih jermen za stroje.

Plenarna seja Zveze trg. združenj v Beogradu

Preteklo nedeljo je bila v Kragujevcu plenarna seja Zveze trg. združenj iz Beograda. Seja je bila zelo dobro obiskana. Sejo je otvoril kot domačin predsednik Združenja trgovcev v Kragujevcu Sava Urošević ter pozdravil vse navzoče. Nato je podal predsednik Zveze g. Nedeljko Savić obširno poročilo o delu uprave ter se pri tem dotaknil vseh važnejših vprašanj, o katerih je razpravljala uprava. Velikih uspehov sicer uprava ni dosegla, ni pa bilo njeno delo brez uspehov. Poročilo g. Savića so zborovalci soglasno odobrili. Nato je predsednik Savić govoril o potrebi razširjenja dela zveze ter izpolnitve zveznega glasila, »Trgovski novine«. Na vsak način je potrebno, da se ustanovi v Beogradu trgovska tiskarna. Seja je ta predlog sprejela. Prav tako tudi predlog, da se začne z vso intenzivnostjo delati za izvedbo socialnega zavarovanja trgovcev. V debati so mnogi govorniki apelirali na predsednika Savića, da nadaljuje svoje delo in zlasti kot poslanec stori potrebne korake pri odločujočih činiteljih, da se bo mogla domača trgovina bolj razviti in da bodo domači trgovci zaščiteni pred ne- lojalno konkurenco tujega kapitala.

Predsednik Savić s svoje strani pa je pozval trgovce, da se živo zanimajo za delo zveze ter da razvijajo v svojih združenjih še bolj živahno delavnost ter da širijo med svojimi stanovskimi tovariši

stanovsko zavest. Samo s složnim in požrtvovalnim delom vseh trgovcev bo mogoče doseči izpolnitve upravičenih zahtev trgovstva.

V imenu kragujevskega združenja se je zahvalil g. Urošević zvezi, da je priredila sejo v Kragujevcu ter želel zvezi pri njenem bodočem delu čim večji uspeh.

Naše terjatve proti Nemčiji narasle za 20,5 milij. dinarjev

Dočim so se naše terjatve proti Italiji znižale za 9 milijonov din, da je naš saldo proti Italiji padel že pod 20 milijonov din, so se naše terjatve proti Nemčiji zvišale za poldrug milijon mark ali za 20,5 milijona din in se že zelo približujejo vsoti 30 milijonov RM. Upati je, da se bodo v bodoče vendarle znižale, saj so naši izvozni kontingenti za Nemčijo že precej izčrpani. Gibanje naših kliringov kaže naslednja tabela (vse številke v milijonih dotične valute):

Aktivni kliringi:		
Bolgarska din	178	181
Italija din	1927	2834
Nemčija RM	2719	2567
Poljska din	374	459
Turčija din	1847	1849
Pasivni kliringi:		
Belgija belg	247	247
Madžarska din	1924	1968
Romunija din	1588	1488
Češkoslovaška Kč	13767	14347
Švica šv. fr.	306	333

Davčni svetovalec

Izpričevala za pomožno osebje

Na vprašanje (Z. A. v L.), ali je treba ta izpričevala za pomožno osebje kolkovati ali ne, pojasnjujemo, da je ministrstvo za finance uredilo to vprašanje z razpisom z dne 10. oktobra 1936, št. 64988, takole: »Po predpisih točke 2. odstavka (2) § 436. zakona o obratih so izpričevala, ki se izdajajo na osnovi § 249. odst. (2), zakona o obratih pomožnemu osebju, oproščena taks po zakonu o taksah. Ker se smatrajo tudi vajenci po § 206. zakona o obratih za pomožno osebje, tudi vajenska izpričevala, ki se izdajajo po § 280. zakona o obratih, po predpisih § 436. zakona o obratih, niso zavezana taksi.«

To pojasnilo je ministrstvo za finance z razpisom z dne 19. marca 1937, br. 20500 dopolnilo v toliko, da so izpričevala iz § 280. zakona o obratih oproščena kolkovanja za izdajanje in za overitev, tako da pri teh izpričevalih kolkovanje v obče ne pride v poštev. Oprostitev od kolkovanja se pa ne nanaša na izpričevala, ki se izdajajo po § 250. zakona o obratih, to je na posebno izpričevalo o nravnem vedenju in o sposobnosti ter naobrazbi, ki jo je službojemalec pokazal pri delu in ki se izdajajo na posebno željo delojemalca. Ta izpričevala podle-gajo kolku din 20.—.

Taksa za potrdila v trgovskem poslovanju

Na vprašanje (Z. t. v C.), kako je kolkovati potrdila v trgovskem poslovanju, pojasnjujemo sledeče:

Ako se izstavi kolkovan račun in takoj pri izstavljenju ne plača, odnosno ne plača v celoti, potem poznejša plačila istega računa ne podlegajo nobeni taksi. Ravnotako niso zavezana kolkovini trgovska pisma, s katerimi se potrjuje knjiženje posameznih vsot, katere je poslal dolžnik za plačilo računov, kateri izvirajo iz medsebojnega poslovanja. Toda taka pisma se morajo izrečno sklicevati na izstavljeni račun. Ako se proda blago po pismeni pogodbi na obroke, pa dolžnik odplačuje to blago mesečno ali v drugače pogojenih rokih, so odplačila takega dolga, ki izvira iz nabavke blaga na obroke, zavezana 1/2% kolku. V tem primeru se namreč smatra pismena pogodba za kupno pogodbo. Če se s posebno listino potrjuje prejem denarja iz te pogodbe, se mora plačati za tako odplačilo pobotniški kolek. Zavezne pobotnice in poročila trgovskih potnikov, ki jih izdajajo o prejemih denarja, oziroma obveščajo kupca o prejetih zneskih na račun dolga, niso zavezane kolkovini, ker jih pozneje nadomesti račun. Ako ste imeli v mislih kaka druga potrdila, nam sporočite, da vam še o teh potrdilih povemo, kako se kolkujejo.

TRGOVCI, VISOK ZASLUŽEK!

Nudim Vam, ako naročite reklamne čokoladne garniture »JADRAN« na dobitke:

1 dinarske garniture po 800 kom. čokolad za din 620.— (zaslužek din 180.—);

1/2 dinarske garniture po 1000 kom. velikih velikih napolitank in posebej še 100 velikih čokoladnih in 100 igračk-dobitkov, tako da dobi vsak 5 kupec še posebno nagrado in zadnji krasno namizno uro za din 390.— zaslužek din 110.—);

1/2 dinarske Sportista garniture po 1000 velikih napolitank s 30 albumi, v katere se lepjo slike, ki so v napolitankah in 2 veliki usnjeni nogometni žogi kot nagrade za din 390.— zaslužek din 110.—).

Vse franko Vaša postaja po po-zvetju.

»Jadransko« čokoladne garniture Vam nudijo najvišji zaslužek, so od vseh najbolj sortirane in so dober prodajni šlager. Poskusno naročilo Vas bo prepričalo.

Samoprodaja za dravsko banovino

DOLINŠEK VITOMIR, CELJE

Doma in po svetu

Italijanski zunanji minister grof Ciano je prišel v sredo v Jugoslavijo. Na Rakeku ga je pozdravil v imenu ministrskega predsednika ban dr. Marko Natlačen in drugi odličniki. Grof Ciano se je pripeljal v spremstvu našega rimskega poslanika ter več višjih uradnikov italijanskega zunanjega ministrstva. Tudi več italijanskih novinarjev je prišlo z grofom Ciano.

Po oficialnem pozdravu je sprejel grof Ciano jugoslovanske novinarje ter jim v nevezanem razgovoru med drugim izjavil: Veseli ga, da se mu znova nudi prilika, da obišče Jugoslavijo in da pozdravi odličnega predsednika vlade, dr. Stojadinovića. Njegov obisk bo utrdil prijateljstvo obeh držav, ki sta ga sklenila in podpisala z min. predsednikom dr. Stojadinovićem pred 2 letoma. Med Jugoslavijo in Italijo ni nobenih posebnih problemov, o katerih bi bilo treba razpravljati. Prepričan je, da bodo razgovori v Belju sedanje prijateljstvo med Jugoslavijo in Italijo še utrdili, in to na političnem, gospodarskem in kulturnem polju. Na vprašanje, če je njegov sedanji obisk v zvezi z njegovim nedavnim obiskom v Budapešti, je dejal ital. zun. minister, da se bo v Belju razpravljalo o splošnem evropskem položaju, zlasti o ozirju na Podonavje. Prijateljsko sodelovanje med Italijo in Jugoslavijo je koristna postavka za mir v Evropi.

Vsi italijanski listi obširno poročajo o potovanju grofa Ciana v Jugoslavijo ter pri tem zelo simpatično pišejo o Jugoslaviji. Posebno pozornost je vzbudil članek Virginija Gayde v »Giornale d'Italia«. Gayda poudarja, da bo imel ta obisk znaten vpliv na nadaljnji potek podonavske in balkanske politike. Jugoslavija je zavzela sedaj vodilni položaj na Balkanu ter je tudi eden najmočnejših političnih činiteljev na Balkanu. Jugoslavija more danes poklicati pod orožje poldrug milijon vojakov in je danes najbolj trdna in močna balkanska država. Jugoslaviji se je posrečilo, da se je pravočasno oprostil raznih obveznosti. Zavedala se je dobro svojega položaja ter je zato sklenila pakt prijateljstva z Bolgarsko in beograjski sporazum z Italijo. Nato govori Gayda o gospodarskem in kulturnem sodelovanju Italije in Jugoslavije ter poudarja, da bo Italija podpirala Jugoslavijo zlasti pri gradnji cest in železnic. Politično sodelovanje med Jugoslavijo in Italijo pa bo tudi koristilo miru v Evropi. Odnosajo med Jugoslavijo in Madžarsko se že jasni in se še bistrijo. Gre za to, da se najde sporazum, ki bo omogočil prijateljske odnose med obema državama. Treba pa bo še razčistiti odnose med Romunijo in Madžarsko.

Zun. minister grof Ciano se je pripeljal v Beli Manastir v četrtek ob 9. dopoldne. Na kolodvoru in pred kolodvorom se je zbrala velika množica ljudi, ki ga je navdušeno pozdravila. Min. predsednik dr. Stojadinović se je pripeljal na kolodvor malo pred prihodom grofa Ciana. Po oficialnem pozdravu je pozdravil ital. zun. ministra nar. posl. Andrić, ki je v svojem govoru naglasil tudi veliki pomen ital.-jugoslovanskega dogovora. Za pozdrav se je zahvalil grof Ciano in dejal, da je srečen nad lepim sprejemom in prepričan, da bo preživel v Jugoslaviji prijetne dni. V imenu fašističnega italijanskega naroda pozdravlja plemeniti jugoslovanski narod. Nato je hči upravnika drž. posestva v Belju izročila zun. ministru krasen šopek, nakar je bil zajtrk v mlekarni v Belju. Po zajtrku sta odšla zun. min. Ciano in min. predsednik Stojadinović na lov, ki je potekel v najboljšem razpoloženju.

Slovensko društvo v Ljubljani je bilo razpuščeno, ker da je prekorajlo svoj delokrog.

Hrvatski metropolit in zagrebški nadškof dr. Stepinac je pri decembrskih volitvah, kakor je povedal predsednik vlade dr. Stojadinović v svojem govoru v klubu poslancev JRZ, volil listo dr. Mačka.

Splitski trgovci so v zvezi s poverbenami trgovca Popovića imeli zborovanje, na katerem so sklenili, da zahtevajo, da oblasti vsak tak primer najstrože preiščejo in krivce kaznujejo, ker žele trgovci, da se iz trgovskih vrst odstranijo vsi nesolidni elementi.

Po dogovoru med tvornico »La Dalmatienne« v Dugomratu pri Splitu in pristaniškimi delavci je bila minimalna mezda zvišana za delavce I. kategorije za 2 na 10 dinarjev na uro, II. kategorije za 1 dinar na 8 din, III. 50 par na 7 dinarjev in IV. kategorije za 50 par na 6,50 din. Nedeljsko delo se plača še enkrat dražje, za nadurno de-

lo pa velja 50%ni povisek. Z delavci v tovarni se ni dosegel sporazum, vendar pa delavci upajo, da bo tudi njim ustregla tovarna.

V Beogradu se je ustanovila državna zveza proizvajalcev domačih filmov. Predsednik zveze je Kosta Novaković iz Beograda, podpredsednik dr. Gortan iz Zagreba, član upravnega odbora pa je med drugim tudi g. Zor iz Ljubljane.

Zaradi nezaposlenosti v pomorskem prometu je bilo v Splitu 8 motornih jadrnic razpremljenih.

»Südost Europa Kurier«, ki ga izdaja Jugovzhodna evropska izdajateljska družba, je začel izhajati v Dubrovniku. List objavlja članke v petih jezikih.

Motorni vlak na progi Beograd-Dubrovnik bo spremenil svoj vzorni red tako,

Peyski zbor znane Sikstinske kapele v Rimu bo v februarju gostoval v Zagrebu pod osebnim vodstvom kapelnika Perossija.

Razstavo »Pol stoletja hrvatske umetnosti« v Zagrebu je dosedaj obiskalo 10 tisoč ljudi. Skupno je bilo dosedaj prodanih del za 160 tisoč din.

Postaje za zdravljenje epileptikov so bile ustanovljene z odlokom ministra za socialno politiko in ljudsko zdravje pri bolnišnicah v Beogradu, Novem Sadu in Krovu.

Predsedstvo »Hrvatskega Radiša« sporoča, da so neresnične vesti o aretaciji Ivana Butkovića in Vinka Buka v Washingtonu.

Hercegovski sadilci tobaka bodo letos dobili za svoj tobak okoli 50 milijonov din.

Splošni indeks za cene na drobno se je v Beogradu po podatkih Narodne banke lani zvišal za 7,6%.

Družba Minero, d. d. v Zagrebu je prenesla svoj sedež v Beograd ter hkrati povečala svojo glavnico od 25.000 na 1 milijon din. Namen družbe je nakupovati rudarska ležišča in rudarske pravice ter prezevmati zastopstva rudarskih podjetij.

Nova paroplovna družba »Levant«, d. d. je bila ustanovljena na Sušaku. Delniška glavica znaša 1 milijon din. Družba bo najemala in kupovala parnike in motorne ladje. Ustanovitelji so: Barbović, Perić, Balen, dr. Mitrović in drugi.

Predsednik petrogradske občine inž. Živković je odstopil. Z njim je odstopilo tudi 10 občinskih svetnikov.

Ker so v zadnjem času začeli židje v Vojvodini v velikem številu prestopati v katoliško in evangelijsko cerkev, je izdal apostolski administrator Banata na vse duhovnike okrožnico, da smejo žide krstiti šele potem, ko dokažejo, da so židje Zida posebno krstno dovoljenje nadškofijskega ordinariata v Beogradu.

V moravskih banovini je 90 denarnih zavodov, od katerih je pod zaščito 47. V poslovanju denarnih

zavodov se ne opaža nobene zboljšanje.

Pogorela je tovarna za suhomesnato blago v Petrinji, ki je bila last g. Krajčinovića. Škoda znaša nad 1 milijon din, tovarna pa je bila zavarovana le na 200.000 din. V neposredni bližini tovarne je tovarna za salame Gavrilović, a se je gasilec posrečilo, da so to tovarno obvarovali pred ognjem.

Znani filmski igralec Ivan Možuhin je umrl.

Nizozemska je začasno zaprla svoj urad pri Zvezi narodov v Zenevi.

Republika San Domingo je pripravljena sprejeti 100.000 židovskih beguncev. Z begunci bi se ustanovile nove tovarne.

Nemška generalna direkcija avtomobilskih cest je sporočila češko-slovaškemu delovnemu ministru, da bodo do 15. februarja gotovi vsi podrobni načrti o cesti Vratislava-Brno-Dumaj in da bi se ta dan gradnja ceste mogla pričeti.

Budimpeštanska policija je aretirala 38 bankirjev in bančnih senzalov, večinoma Židov, ker da so zagrešili velika tihotapstva z madžarsko valuto in devizami.

Italijansko prosvetno ministrstvo je odredilo, da se odstranijo kompozicije židovskih komponistov iz repertoarja italijanske glasbe.

Število slovaških beguncev iz krajev, ki jih je zasedla Madžarska, se je dvignilo že na 11.000 ljudi.

Vseh radijskih aparatov je prijavljenih v Nemčiji (brez sudetskega ozemlja) 11,5 milijona.

tudi same prepričane. Zato je važno, da se stranko prepriča, da ni dala večji znesek, ker bi v nasprotnem primeru najbrže izostala kot stranka. Treba pa je tudi upoštevati, da je mnogo strank kratkovidnih in da se te nehoče motijo. Tem večji razlog, da pustimo na mizi denar, dokler ni dobila stranka ostanek, ki ji pripada. Tudi za prodajalca samega je to bolje, ker se potem tudi sam ne bo zmotil. Vsi ljudje pa so zmotljivi in tudi prodajalec.

Novo ravnateljstvo OUZD

Novo imenovano ravnateljstvo OUZD se je konstituiralo takole: predsednik inž. Sodja, ravnatelj uprave »Slovenca«, podpredsednik stavbenik Matko Čurk in urarski pomočnik Jože Jonke. Predsednik nadzornega odbora je novinar Fran Kremžar.

Prijateljski stiki z bolgarskimi trgovci

Za časa ljubljanskega trgovskega kongresa so nastali živi in trdni prijateljski stiki med našimi in bolgarskimi trgovci. Cela vrsta iskrenih prijateljskih čestitk je bila za novo leto izmenjana med Ljubljano in Beogradom in tako je tudi predsednik Zveze trg. združenj Stane Vidmar čestital praznike in novo leto Obči zvezi bolgarskih trgovcev v Sofiji. Te dni je prejel naslednji odgovor:

Prejeli smo Vaše pismo od 2. januarja t. l., s katerim nam izražate voščila za novo leto 1939.

Ob tej priliki smatramo za svojo častno dolžnost, da tudi mi s svoje strani naslovimo Vam srčne želje za popoln uspeh Vašega delovanja, spojenega z ugledom Vaše organizacije kakor tudi z ojačitvijo stikov med obema našima trgovskima organizacijama, ki so zanesljivo jamstvo za gospodarski prosperitet obeh držav.

Uporabljamo to priliko, da Vam vrnemo naše trgovske pozdrave. Podpisana predsednik Dimitrije D. Velev in tajnik dr. M. Šipkovski.

Dobave - licitacije

Dravska delavnica v Ljubljani, Kobariška ulica 43, sprejema do 23. januarja ponudbe za dobavo jeklene žice, jekla, železa, bronce, bakrene pločevine, cina, svinca, solne kisline, salmijaka, karbida, kisika, klingerita, smrkovega platna, zakovic, vijakov, bakrenih cev, krp za čiščenje idr.

Direkcija drž. rudnika v Vrtniku sprejema do 2. februarja ponudbe za dobavo 2 kompletov jamskih židnih telefonov.

Komanda pomorskega arzenala v Titvu sprejema do 6. februarja ponudbe za dobavo mavca, alabastra, azbesta, keramičnih plošč, medenih oči, lanenega in bombažnega platna, sukanca ter lepila za linolej, do 13. februarja pa za dobavo steklene in porcelanaste namizne posode.

LICITACIJE
Dne 7. februarja bo pri upravi državnih monopolov v Beogradu licitacija za dobavo 30.600 kg žebelj in dne 17. februarja za dobavo raznih spojnic za potrebe tobačnih tovarn.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Žitni trg

Po sklepu Prizada o znižanju cene pšenice za 20 din na metriski stot je zavladovalo na trgu mrtvilo. Mlini in trgovci so ustavili vsako nakupovanje, ker čakajo, da cene padejo. Prizad je zopet storniral nakup 10 vagonov pšenice ter so se znižali njegovi nakupi že na 17.679 vagonov.

Na tujih trgih je tendenca za pšenico mlačna, ker je povpraševanje majhno.

Na domačem koruznem trgu je položaj nespremenjen. Ponudbe so majhne, prav tako pa tudi povpraševanja. Vagonsko osušena koruza se je prodajala še nadalje po 114 din.

Trgovskemu naraščaju!

Poznati treba zgodovino svojega stanu

Stanovska zavest je ena najtrdnjših moralnih sil, ki omogočajo uspeh v poklicu. To vidimo v vsakdanjem življenju pri vsakem koraku. Kmetovalec, ki nima stanovske zavesti, ki ni sam prepričan o veliki vrednosti svojega dela za vso javnost, tak kmetovalec je navadno tudi slab gospodar. Nasprotno pa so stanovsko zavedni kmetovalci vedno tudi dobri gospodarji, ker ti hočejo, da poznajo vse moderne pridobitve in da izkažejo vrednost kmetijstva tudi s svojim dobrim gospodarstvom. Enako je tudi v drugih stanovih in drugače tudi biti ne more. Ljudje, ki so stanovsko zavedni, poznajo svojo stroko temeljito in ker jo poznajo, so samozavestni ter cenijo in ljubijo svoje delo. Stanovska nezavednost je vedno dokaz slabega poznanja stroke in zato tudi slabo izpričevalo za strokovno sposobnost stanovsko nezavednega človeka; pa naj se uveljavlja v kateri koli stroki.

Za utrditev stanovske zavesti pa je posebne važnosti poznanje zgodovine svojega stanu. Kdor ve za vse velikanske zasluge, ki jih ima trgovina za gospodarski razvoj naroda, ta se bo tudi s ponosom prišteval med pripadnike trgovskega stanu, ta bo z veseljem izpolnjeval svoj poklic. Veselje do dela pa je že pol uspeha.

A poznati je treba tudi življenje in delovanje zaslužnih trgovskih mož. Tudi Slovenci imamo celo vrsto takšnih zaslužnih trgovcev, ki so bistveno pripomogli k našemu gospodarskemu in kulturnemu dvigu. Može ko baron Cois, Kalister, Goriup, Kolenc, Smole in drugi bi morali biti znani vsem trgovcem, zlasti pa vsemu trgovskemu naraščaju. V vsaki trgovski nadaljevalni šoli bi morali učitelji govoriti učencem o teh možih ter se ravnati po zgledu ljubljanske Trgovinske akademije, ki je ravno iz tega vzgojnega razloga namestila v avli portrete teh naših velikih trgovcev.

Posebno v današnjih časih, ko mora trgovina premagovati vedno večje težave, katere ji z vseh strani nalaga nova in tudi nelegalna in nelojalna konkurenca, mora imeti trgovec stanovsko samozavest, ker drugače ne bo imel moralne sile, da kljubuje vsem težavam.

Ni pa tudi boljšega priporočila za trgovskega pomočnika, kakor je

dokaz njegove stanovske zavednosti. Kajti trgovski pomočnik, ki je stanovsko zaveden, ta se je za svoj poklic res dobro pripravil, za tega se ni bati, da ne bi postal nekoč soliden trgovec, ki bo delal čast vsemu trgovskemu stanu. Vsak šef more imeti zato do trgovskega pomočnika, ki ima stanovsko zavednost, vse drugačno zaupanje, kakor pa do trgovskega pomočnika, ki te zavednosti nima. Kajti trgovski pomočnik brez stanovske zavednosti se nikdar ne bo ves posvetil poslu, danes pa napredujejo le tisti, ki čisto žive za trgovino, v kateri delajo. Čisto zrasti je treba s podjetjem, da raste potem tudi podjetje.

Velika naloga šefov je, da znajo vzbuditi v svojih pomočnikih in tudi že vajenih stanovsko zaved-

Praktični nasveti

Da se ne pozabi, kar je treba storiti

Človek je pozabljiv, poslovni človek pa ne sme biti. Zato si mora poslovni človek urediti vse tako, da nič ne pozabi. Zato si je treba vsako naročilo napisati, zvečer pa, pred odhodom iz trgovine, napisati, kaj je ostalo ta dan še nedovršeno. Ta listek si položimo na mizo in drug dan vemo takoj, kaj moramo storiti. Vsak posel, ki se dovrši, se na listku prečrta in silno zadovoljstvo bomo imeli, če bo vse na listku prečrtano. Če pa kaj še ni bilo dovršeno, pride to zopet na listek, da se izvrši jutri.

Časopisi in knjige

Velikega trgovca, ki je dosegel v življenju velike uspehe, so vprašali, kako dela, da je vedno dobro informiran o vseh dnevnih dogodkih, pa tudi o gospodarskih, kulturnih, literarnih in umetniških dogodkih, ko je vendar vedno zaposlen v svoji trgovini. Ta trgovec je odgovoril naslednje:

»Res je, mnogo sem zaposlen v svoji trgovini, toda so tudi časi, ki pripadajo samo meni. Te prilike so: kosilo in večerja, zajtraj po zajtrku ter večer pred spanjem. Ta svobodni čas posvečam čitanju. Zjutraj prečitam časopise in se informiram o dnevnih in političnih dogodkih, o javnih gospodarskih vprašanjih, a tudi o poslovnih

stvarih. Večer je določen za zabavo in umetnost. S takšnim postopanjem se varujem, da ne propadam v vsakdanjost in da živim z duhom časa. Časopisi pri zajtrku in kosilu, dobra knjiga pa na nočni omarici. Tako nisem le zadostno informiran o vsem potrebnem, temveč dobivam tudi vedno koristne impulze za svoje poslovne posle. Danes časopisov in knjig ne bi mogel več pogrešati, ker sem spoznal, da so mi postali važni pomagali v življenjski borbi.

Ali so tudi vam časopisi in knjige redni prijatelji?

Kaj storiti, če pravi stranka, da je dala 50 din, a je dala samo 20 din

To vprašanje ima posebno važnost v dnevi, ko je velik naval odjemalcev in ko so nervozni ljudje in seveda tudi blagajničarka. Da bi se izognili vsem neljubim razpravam, ali je dala stranka 50 dinarski ali 20 dinarski novček, je najbolje, če se ravnamo po zgledu natakarejev. Ti pustijo vedno ležati na mizi denar, ki ga je dala stranka, tako dolgo, dokler ne vrnejo ostanek. Zato tudi ni mogoča nobena razprava o tem, ali je dala stranka 50 dinarski ali 20 dinarski novček, ker leži denar na mizi.

Večinoma nimajo stranke namer, da bi varale, ko trde, da so dale večji novček, temveč so o tem

Trgovci! Visok zaslužek!

V Vašem lastnem interesu je, da v Vaši trgovini forsirate prodajo „AGA“ za masažo s smrekovim ekstraktom. — Nudim Vam najvišji možni zaslužek in posebna novoletna darila

Zahtevajte cenik!

„AGA“ za masažo

Samoprodaja za dravsko banovino

Dolinšek Vitomir

Celje

Radio Ljubljana

Sobota dne 21. jan. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Plošče — 14.00: Napovedi — 17.00: Otroška ura. Povez v nadaljevanjih. — 17.50: Pregled sporeda — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Pogovori s poslušalci — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Beseda k prazniku (F. S. Finžgar) — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: Vesel živalski krog. Pisan večer. Izvajajo člani rad. igr. družine. Sestava in vodstvo: Jožek in Ježek — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Nedelja dne 22. jan. 8.00: Kmečki trio — 9.00: Napovedi, poročila — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve — 9.45: Verski govor (ravnat. Jože Jagodic) — 10.00: A. Dvořák: Slovanski plesi, sinf. suite (plošče, Češka filharmonija, dir. V. Talich) — 11.00: Koncert kvarteta Pilih — 12.00: Klavirski

koncert gđc. Viktorije Švihlikove, sodeluje radijski orkester — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Plošče — 17.00: Zakaj so kmetijske organizacije potrebne (ing. Rado Lah) — 17.30: Plošče — 18.00: Alfonz Inkret: Sovražnik malih živali, igr. (člani rad. igr. družine) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Dueti orglic in harmonike (Petan France in Stan-ko Avgust) — 20.30: Koncert operne glasbe. Sodelujeta: gđc. Vera Majdičeva in radijski orkester — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Plošče.

Ponedeljek dne 23. jan. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 18.00: Zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna) — 18.20: Nekaj valčkov (plošče) — 18.40: Melodije (dr. Josip Cerin) — 19.00: Napove-

di, poročila — 19.30: Nac. ura — Paglavčeve pesmarice iz leta 1733. 19.50: Zanimivosti — 20.00: Godbe na pihala (plošče) — 20.30: J. S. Bach: Božični oratorij. Izvajajo: radijski komorni zbor in radijski orkester, besedilo recitira čl. Nar. gled. ga. Mihaela Šaričeva — 21.30: A. Dvořák: Ameriški kvartet v F-duru (plošče) — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Prenos lahke glasbe iz kavarne Emona.

Sl. 561.

Nabava

Državni rudnik Velenje razpisuje na dan 8. februarja 1939 neposredno pismeno pogodbo za dobavo 4 transformatorjev za potrebe rudnika Zabukovca, in sicer: 2 komada za 500/220 V učinka 5 KVA in 2 za 500/24 V in učinka 750 VA. Ostali pogoji pri podpisnem rudniku.

Državni rudnik v Velenju
dne 17. januarja 1939.

Stalno službo dobila 2 fotografska pomočnika v Ljubljani. Iste se sprejme fotografski vajenec. Naslov v upravi Trgovskega lista.

Že v 24 urah
barva, plesira in kemično snati obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

Planinski med

prodam po din 18.— za kg
franko postaja Ptuj
Vzorce pošiljam brezplačno

KANCLER FRANC
Hajdina pri Pljuju

Ustanovljeno 1850

Zaloga vseh vrst stekla, porcelana in keramike. Slavno in umetno steklarstvo. Specialna zaloga in okvirjenje slik

JULIJ KLEIN

LJUBLJANA

Wolfova ulica št. 4

Telefon 33-80

POSODILA

različna, proti primernemu jamstvu preskrbim

hitro in strogo kulantno

RUDOLF ZORE, Ljubljana

GLEDALIŠKA ULICA 12

Telefon 38-10 Znamka 3 Din

Šivalni stroji

s tovarniško garancijo

Trgovci popust!

SPLOŠNA TRGOVSKA

d. z o. z.

LJUBLJANA

Tyrševa cesta 33

TRGOVCI!

Damske in otroške predpasnike od navadnih do najfinejših kvalitet izdeluje na veliko tvrdka

F. I. GORIČAR

LJUBLJANA, Sv. Petra c. 39

Izvrsten kroj, lepi vzorci! Zahtevajte ponudbe!

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi polizredno nizkih cenah: Salda-konte, štrance,

journala, šolske zvezke, mape, odjemalne knj-

žice, risalne bloke itd.

PRVA JUGOSLOVANSKA TKALNICA

SVILE

D. D.

OSIJEK

PRVA JUGOSLOVANSKA TKALNICA

SVILE D. D., OSIJEK * ZASTOPNIK:

ANTON BUČAR, LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 8/I. * PRVA JUGOSLO-

VANSKA TKALNICA SVILE D. D.,

OSIJEK * ZASTOPNIK: ANTON BU-

ČAR, LJUBLJANA, KONGRESNI TRG

8/I. * PRVA JUGOSLOVANSKA

TKALNICA SVILE D. D., OSIJEK *

ZASTOPNIK: ANTON BUČAR, LJUB-

LJANA, KONGRESNI TRG 8/I. *

PRVA JUGOSLOVANSKA TKALNICA

SVILE D. D., OSIJEK * ZASTOPNIK:

ANTON BUČAR, LJUBLJANA, KON-

GRESNI TRG 8/I. * PRVA JUGOSLO-

VANSKA TKALNICA SVILE D. D.,

OSIJEK * ZASTOPNIK: ANTON BU-

ČAR, LJUBLJANA, KONGRESNI TRG

8/I. * PRVA JUGOSLOVANSKA

TKALNICA SVILE D. D., OSIJEK *

ZASTOPNIK: ANTON BUČAR, LJUB-

LJANA, KONGRESNI TRG 8/I. *

PRVA JUGOSLOVANSKA TKALNICA

SVILE D. D., OSIJEK * ZASTOPNIK:

ANTON BUČAR, LJUBLJANA,

Zastopnik: ANTON BUČAR

LJUBLJANA — KONGRESNI TRG 8/I.

KONGRESNI TRG 8/I. * PRVA JU-

GOSLOVANSKA TKALNICA SVILE

Medić-Miklavc
TEKSTILNA INDUSTRIJSKA DRUŽBA Z O. Z.
Ljubljana

TKALNICA

BARVARNA

APRETURA

VOLNE NE TKANINE

VUNSTRA TKANINE

Damski modni izdelki

THOMA & Co

mehanična tkalnica svilenih izdelkov, z lastno moderno barvarno, apreturo in tiskarno

I Z D E L U J E
vse vrste blaga kakor:

- Crepe de chine, Crepe Satine, Crepe Mongol, Crepe marocaine, Crepe imprime, modno svilo v različnih izdelavah, svileno podlogo za plašče
- Svilene brokate, vse vrste jacquard - blaga, brokate za odeje, satine za odeje
- Svilene rute, Echarpes, Shawls

MARIBOR-POBREŽJE

TELEFON ŠTEV. 21-77
BRZOJAVI: THOMA MARIBOR